

Η ΕΛΕΗΜΩΝ ΚΑΡΔΙΑ: ΜΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΥΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΦΘΟΡΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ

Είναι πολλοί που ἐδῶ καὶ μερικὰ χρόνια κατηγοροῦν τὴν Ἐκκλησία, ὅτι οἱ Χριστιανοὶ ὑπακούοντας στὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ «αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ κατακυριεύσατε τῆς γῆς» συνετέλεσαν σὲ μία ἄγρια ἐκμετάλλευση τῆς φύσης καὶ καταστροφὴ τῆς. Ξεχνοῦν ὅμως ὅτι ἡ θεία ἐντολὴ δὲν ἀρκέστηκε στὸ «κατακυριεύσατε». Ὁ Θεὸς ὅπως διαβάζουμε στὶς Ἁγίες Γραφές τοποθέτησε τὸν ἄνθρωπο νὰ ἐργάζεται καὶ νὰ φυλάει τὸν κόσμον σὰν τὸ σπίτι του.

Γι' αὐτὸ ἀπ' ἀρχῆς οἱ Ἐκκλησίες καὶ ἰδιαίτερα ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία κατέστησαν προσεκτικὸ τὸν ἄνθρωπο ὡς πρὸς τὴν εὐθύνη του ἔναντι τῆς φύσεως καὶ τοῦ σύμπαντος κόσμου. Ἐὰν εἶναι κορωνίδα τῆς δημιουργίας, τὸ στέμμα ποὺ φέρει δὲν εἶναι ἐξουσίας ἀλλὰ διακονίας. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως γινόμενος κυρίαρχος καὶ κραταῖος ξέχασε τὴν ἀρχαία ἐντολὴ νὰ εἶναι φύλακας καὶ προστάτης. Γιὰ παράδειγμα ἀντὶ σὰν ἄλλος Νῶε νὰ φροντίσει νὰ περισώσει τὰ ζῶα, δὲν ἄφησε μὲ τοὺς ἔμπροσθέντες ποὺ κάνει κάθε τόσο οὔτε τὴ στοιχειώδη ξυλεια γιὰ νὰ κατασκευαστεῖ μία Κιβωτός!

Ἀνέκαθεν ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μὲ τὴ στάση κυρίως τῶν Ἁγίων τῆς φαίνεται νὰ δίνει τὸ καλὸ παράδειγμα. Γνωρίζουμε ὅλοι ὅτι μία πληθώρα Ἁγίων ἔχει μία καλὴ ἐπαφὴ μὲ τὰ ζῶα καὶ ἡ ἐλεήμων καρδιά τους δὲν ἀνέχεται νὰ βλαφτοῦν στὸ παραμικρὸ καὶ νὰ τύχουν κακομεταχειρήσεως. Πολλές εὐχές τῆς Ἐκκλησίας εὐλογοῦν τὰ ζῶα καὶ πολλοὶ Γέροντες διατηροῦν καλές σχέσεις καὶ εἰσέρχονται μάλιστα σὲ ἐπικοινωνία μαζί τους. Μὲ τὴν ἀγιότητα τοῦ βίου τους φαίνεται ὅτι ἐπανευρίσκουν τὰ ἀρχέγονα χαρίσματα ποὺ εἶχαν δοθεῖ στὸν ἄνθρωπο γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ ἐξισορροπεῖ καὶ νὰ ἐναρμονίζει τὶς ὑπάρχουσες δυνάμεις στὸν ἑαυτό του καὶ στὸν κόσμον.

Δὲν εἶναι ὅμως μόνο ἡ φιλοζωία ποὺ διακρίνει τὸν ἅγιο ἄνθρωπο. Ἡ μεγάλη εὐαισθησία τους εἶναι ἀνοιχτὴ πρὸς ὅλη τὴ φύση. Ἡ καρδιά τους πονάει ὅταν πετσοκόβονται τὰ δάση καὶ ἐρημώνεται ἡ γῆ. Γνωρίζουν ὅτι ὅποιος καταστρέφει τὴ Δημιουργία συνεργεῖ στὴν καταστροφὴ τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ πράσινο εἶναι δῶρο Θεοῦ ποὺ ἡ Χάρις Του δωρίζει στὸν ἄνθρωπο. Σεβασμὸς πρὸς αὐτὸ σκοπεύει στὴν υγεία καὶ τὴν ὁμορφιά. Τὸ δάσος θὰ μπορούσε νὰ εἶναι τὸ πιὸ ἐντυπωσιακὸ σύμβολο τῆς παρουσίας, τῆς σιωπῆς καὶ τῆς εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας. Γιατί τὸ δάσος εἶναι σιωπὴ καὶ εὐλογία. Χωρὶς αὐτό, ὅλα γίνονται στεῖρα.

Ἄς μνημονεύσουμε ἐδῶ τὸ παράδειγμα τοῦ Γέροντος τῆς Πάτμου π. Ἀμφιλοχίου Μακρῆ (1888-1970), ὁ ὁποῖος συνέβαλε στὴν πευκοφύτευση τῆς ἱερᾶς νήσου Πάτμου. Συνήθιζε νὰ λέει: «Ὅποιος φυτεύει ἓνα δένδρον

φυτεύει ἐλπίδα, φυτεύει εἰρήνη, φυτεύει ἀγάπη καὶ ἔχει τὶς εὐλογίες τοῦ Θεοῦ». Γι' αὐτὸ ζητοῦσε ἀπὸ τοὺς ἐξομολογουμένους σὲ ἔνδειξη μετανοίας νὰ φυτεύουν καὶ νὰ περιποιῶνται ἓνα δένδρο.

Ἡ Ἐκκλησία ἀντιλαμβάνεται τὴν οἰκολογικὴ κρίση ὡς θεολογικὸ πρόβλημα καὶ τὴν ἀντιμετωπίζει βάσει τῶν ἀρχῶν μίας θεολογικῆς οἰκολογίας, ἡ ὁποία καὶ ἐμπνέει μέτρα προληπτικὰ καὶ θεραπευτικὰ τῆς κρίσεως. Ἀσφαλῶς, ἡ κρίση δὲν εἶναι πρωτεύων. Ἀναγκάζεται ἡ Ἐκκλησία νὰ ἀσχοληθεῖ λόγῳ δυσμενῶν ἐπιπτώσεων τῆς κρίσεως πάνω στὸν ἄνθρωπο καὶ στὴ φύση. Καὶ τότε δρᾷ συμβουλευτικὰ καὶ περιλαμβάνει στὴν ποιμαντικὴ τῆς μέριμνα τὸ οἰκολογικὸ περιβάλλον τοῦ ἀνθρώπου καὶ παρωθεῖ πρὸς συγκεκριμένες ἐνέργειες. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ἰδίως τελευταῖα μὲ τὶς πρωτοβουλίες τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, θεωρεῖται καταλύτης στὴν προστασία τῆς φύσεως. Προϋπόθεση γιὰ τέτοιου τύπου στάση εἶναι ἡ αἴσθησις τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ στὸ χῶρο.

Ἀξίζει νὰ διερωτηθοῦμε ἂν τελικὰ εἴμαστε χρηστές ἢ καταχραστές. Συμπαθοῦντες διάκονοι ἢ ἀνάληθοι δυνάστες; Μία στάση θετικὴ προϋποθέτει ἀσφαλῶς μία καρδιὰ εὐαίσθητη, μία καρδιὰ ἐλεήμονα, ἔτσι ὅπως τὴν προσδιορίζει ἡ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας μὲ τὸ στόμα ἑνὸς μεγάλου ἀββᾶ, τοῦ Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου (7ος αἰώνας):

«Καρδιά ἐλεήμων εἶναι μία καρδιὰ ποὺ καίγεται γιὰ ὀλόκληρη τὴν κτίση, γιὰ τοὺς ἀνθρώπους, γιὰ τὰ ὄρνια, γιὰ τὰ ζῶα, γιὰ τοὺς δαίμονες καὶ γιὰ ὅλα τὰ κτίσματα. Μὲ τὴν ἀνάμνηση καὶ τὴ θεὰ τους τρέχουν ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ ἀνθρώπου δάκρυα. Ἀπὸ τὴν πολλὴ καὶ σφοδρὴ ἀγάπη ποὺ συνέχει τὴν καρδιά του δὲν μπορεῖ νὰ ἀνεχθεῖ ἢ νὰ ἀκούσει ἢ νὰ δεῖ κάποια καταστροφή, ἢ κάποια μικρὴ λύπη νὰ γίνεῖ μέσα στὴν κτίση. Γι' αὐτὸ καὶ γιὰ τὰ ἄλογα ζῶα καὶ γιὰ τὰ ἔρπετά καὶ γιὰ τοὺς ἐχθροὺς τῆς ἀληθείας καὶ γι' αὐτοὺς ποὺ τὸν βλάπτουν, κάθε στιγμή προσφέρει προσευχὴ μὲ δάκρυα, γιὰ νὰ τοὺς διαφυλάξει καὶ νὰ τοὺς ἐλεήσει ὁ Θεός».

Ἄς εὐχηθοῦμε οἱ ἀρχές καὶ οἱ εὐχές ποὺ ἀναφέραμε νὰ πιάσουν τόπο στὶς καρδιές τῶν ἀνθρώπων γιατί «αὐτὸς ὁ τόπος εἶναι δικός μας» καὶ πρέπει νὰ τὸν φροντίσουμε καὶ νὰ τὸν ἀγαπήσουμε. Κάτι ὀφείλουμε νὰ κάνουμε γι' αὐτὴ τὴν Κτίση ποὺ συστενάζει καὶ συνωδίνει καὶ τὸ κλάμα τῆς μπλέκεται μὲ τοὺς τριγμούς τῶν ξύλων ποὺ καίγονται, μὲ τὸ ποδοβολητὸ ζῶων καὶ ἀνθρώπων ποὺ ἐγκαταλείπουν κυνηγημένοι τὰ σπίτια τους καὶ τὴ γῆ τους.